ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 11ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1982 [1]

Luigi De Pascale
κατά Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων

«Πρώην ὑπάλληλος — τιμή συναλλάγματος γιά τόν ὑπολογισμό τῆς συντάξεως»

Ὑπόθεση 164/80

Περίληψη

Ὑπάλληλοι — Συντάξεις — Καθορισμός συνταξιοδοτικοῦ δικαιώματος — Καταβολή παροχῶν — Διάκριση — Ὕψος παροχῶν πού προσαρμόζεται λόγω τῆς διαφοροποιήσεως τῶν τιμῶν συναλλάγματος καί τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς — Προσβολή συνταξιοδοτικοῦ δικαιώματος — Ἔλλειψη

(Κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων, παράρτημα VIII, κεφάλαιο 2 καί ἄρθρα 45, 46)

Οἱ διατάξεις τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων διακρίνουν σαφῶς μεταξύ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ «σύνταξιοδοτικοῦ δικαιώματος», θέμα πού ὑπάγεται στό κεφάλαιο 2 τοῦ παραρτήματος, καί τῆς «καταβολῆς τῶν παροχῶν» πού διέπεται ἀπό τά ἄρθρα 45 καί 46 τοῦ παραρτήματος. Ἄν καί ἐπηρεάζουν τήν καταβολή τῶν παροχῶν, κατά τήν ἔννοια τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, οἱ ἐπελθοῦσες μεταβολές τῶν ποσῶν πού πράγματι καταβάλλονται στόν συνταξιοῦχο, οἱ ὁποῖες προκύπτουν ἀπό τήν διαφοροποίηση τῶν τιμῶν συναλλάγματος καί τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς, δέν προσβάλλουν, πάντως, τό συνταξιοδοτικό δικαίωμα, ὅπως γεννᾶται τό δικαίωμα αὐτό κατ' ἐφαρμογή τοῦ κεφαλαίου 2 τοῦ παραρτήματος.

Στήν ὑπόθεση 164/80,

Luigi De Pascale, συνταξιοῦχος ὑπάλληλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, κάτοικος Ρώμης, 10, Largo Damiano Chiesa, ἐκπροσωπούμενος ἀπό τόν Marcel Slusny, δικηγόρο Βρυξελλῶν, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν δικηγόρο V. Biel, 18a, rue des Glacis,

προσφεύγων,

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ἡ γαλλική.

κατά

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ἐκπροσωπουμένης ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο Joseph Griesmar, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν δικηγόρο Βρυξελλῶν Daniel Jacob, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν O. Montalto, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθ' ἧς,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο τά αἰτήματα πού ἀναφέρονται στό δικόγραφο τῆς προσφυγῆς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keeffe καί T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: F. Capotorti
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, καθώς καί τά αἰτήματα καί τά ἐπιχειρήματα πού ἀνέπτυξαν οἱ διάδικοι κατά τήν διάρκεια τῆς ἐγγράφου διαδικασίας, ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Ἡ παρούσα ὑπόθεση ἐντάσσεται στό ἀκόλουθο νομικό πλαίσιο.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐκκαθάριση τῶν συνταξιοδοτικῶν δικαιωμάτων, δύο διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων πρέπει, ἐν προκειμένω, νά τονισθοῦν:

— τό ἄρθρο 45 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τό ὁποῖο παρέχει στούς συνταξιούχους τήν δυνατότητα νά λαμβάνουν τίς παροχές σέ ἕνα ἀπό τά τρία ἀκόλουθα νομίσματα κατ' ἐκλογή τους: τό νόμισμα τῆς χώρας διαμονῆς, τό

νόμισμα τῆς χώρας καταγωγῆς ἤ τό νόμισμα τῆς ἕδρας τοῦ ὀργάνου στό ὁποῖο ἀνῆκαν·

— τό ἄρθρο 82 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι ἐπί τῶν συντάξεων «ἐφαρμόζεται συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς πού καθορίζεται βάσει τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 64 καί 65 παράγραφος 2, γιά τήν χώρα τῶν Κοινοτήτων, ὅπου ὁ δικαιοῦχος τῆς συντάξεως δηλώνει ὅτι ἔχει κατοικία». Ἡ ἐν λόγω διάταξη ὁρίζει ἐπίσης ὅτι οἱ συντάξεις «καταβάλλονται σύμφωνα μέ τίς προϋποθέσεις πού προβλέπονται στό ἄρθρο 63 περί καταβολῆς τῶν ἀποδοχῶν».

Τό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ὅπως ἴσχυε μέχρι τίς 31 Μαρτίου 1979, ὁριζε:

«Οἱ ἀποδοχές τῶν ὑπαλλήλων ἐκφράζονται σέ βελγικά φράγκα. Καταβάλλονται στό νόμισμα τῆς χώρας, στήν ὁποία ὁ ὑπάλληλος ἀσκεῖ τά καθήκοντά του. Οἱ ἀποδοχές πού καταβάλλονται σέ νόμισμα διάφορο τοῦ βελγικοῦ φράγκου ὑπολογίζονται βάσει τῶν ἰσοτιμιῶν πού ἔχουν γίνει δεκτές ἀπό τό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο τήν 1η Ἰανουαρίου 1965.»

Ἡ ἰσοτιμία αὐτή ἦταν 12,5 λιρέττες Ἰταλίας πρός 1 βελγικό φράγκο.

Οἱ συνταξιοῦχοι ἠδύναντο νά ἀντλήσουν ἀπό τήν ἐν λόγω διάταξη εἰδικά πλεονεκτήματα. Ἄν ἐδήλωναν ὅτι θά κατοικοῦν σέ χώρα μέ ὑποτιμημένο νόμισμα, θά εἶχαν τήν δυνατότητα νά λαμβάνουν τήν σύνταξή τους στό ἰσχυρό νόμισμα τῆς χώρας καταγωγῆς τους ἤ τῆς ἕδρας τοῦ ὀργάνου στό ὁποῖο ἀνῆκαν. Ἡ κατάσταση αὐτή κατηγγέλθη ἀπό τόν γενικό εἰσαγγελέα Mayras στίς προτάσεις του ἐπί τῆς ὑποθέσεως 28/74 (Gillet, Rec. 1975, σ. 178).

Σκοπεύοντας στήν ἐξάλειψη τῶν ἀτελειῶν τῶν ἐφαρμοζομένων ἐπί τῆς καταβολῆς τῶν ἀποδοχῶν καί τῶν συντάξεων κανόνων, οἱ ὁποῖες προέκυψαν ἀπό τήν κατάργηση τοῦ διεθνοῦς συστήματος τῶν σταθερῶν τιμῶν συναλλάγματος, ἡ Ἐπιτροπή, τήν 1η Ἀπριλίου 1977, ὑπέβαλε στό Συμβούλιο πρόταση κανονισμοῦ περί εἰσαγωγῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς λογιστικῆς μονάδος (ΕΛΜ) στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως (JO C 99, σ. 5), ἡ ὁποία ἀπερρίφθη ἀπό τήν ἐπιληφθείσα σχετικά ἐπιτροπή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Πρός τόν σκοπό ἀναπροσαρμογῆς τῶν τιμῶν συναλλάγματος, ἐπροτάθη, ὅσον ἀφορᾶ τό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, οἱ ἀποδοχές «νά ὑπολογίζονται βάσει τοῦ ἀντιτίμου» τοῦ νομίσματος καταβολῆς «σέ σχέση μέ τήν ΕΛΜ πού ἰσχύει τήν 1η Ἰανουαρίου 1977», ἡμερομηνία πού εἶναι δυνατόν νά τροποποιηθεῖ τουλάχιστον μία φορά κατ' ἔτος. Τό Συμβούλιο ἐζήτησε τήν γνώμη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καί τοῦ Δικαστηρίου. Μέ ψήφισμα τῆς 7ης Ἰουλίου 1977 (JO C 183, σ. 55), τό Κοινοβούλιο ἐνέκρινε τήν πρόταση, ἀφοῦ ἐζήτησε «ἀπό τήν Ἐπιτροπή νά ἐκδώσει, ὅποτε κρίνει σκόπιμο, τίς ἀναγκαῖες διατάξεις, προκειμένου ἡ ἐφαρμογή τῆς εὐρωπαϊκῆς λογιστικῆς μονάδος νά μή προκαλέσει διατάραξη τῆς τωρινῆς διοικητικῆς πρακτικῆς ἤ ἀκόμη προσωρινή βλάβη τῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων στήν Κοινότητα ὑπαλλήλων» καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψη «τίς διαβεβαιώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι οἱ προτάσεις της οὐδαμῶς θά ἐπηρέαζαν τήν πραγματική ἀξία τῶν ποσῶν πού καταβάλλονται στούς ὑπαλλήλους ὡς μισθοί, συντάξεις καί ἀποζημιώσεις». Κατά τήν συνεδρίαση, ὁ Tugendhat, ἁρμόδιο ἐπί τῶν διοικητικῶν ὑποθέσεων μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐδήλωσε: «... τό σύστημα πού ἐθεσπίσθη ἀπό τήν Ἐπιτροπή ἀποσκοπεῖ στήν ἐπίτευξη οἰκονομικῆς οὐδετερότητος, νομίζομε δέ ὅτι εἶναι

δυνατόν νά έπιφέρει ίσότητα άγοραστικῆς δυνάμεως. Πράγματι, έπιθυμοῦμε ὅπως ἕνας ὑπάλληλος τῆς Ἐπιτροπῆς δεδομένου βαθμοῦ, πού ἐργάζεται στίς Βρυξέλλες, στό Λουξεμβοῦργο, στό Λονδίνο εἴτε σέ ὁποιοδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Κοινότητος, εἶναι σέ θέση νά ἀγοράζει τήν ἴδια ἀκριβῶς ποσότητα ἀγαθῶν πού ἀγοράζει ὁ ἀντίστοιχος ὑπάλληλος πού εἶναι ἐγκατεστημένος ἀλλοῦ, ἐντός τῆς Κοινότητος...»

Δεδομένου ὅτι τό Συμβούλιο δέν υἱοθέτησε κατά τό 1978 τήν πρόταση κανονισμοῦ περί ἐφαρμογῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς λογιστικῆς μονάδος (ΕΛΜ) στίς πράξεις τῶν ὀργάνων τῶν Κοινοτήτων, τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1976 (JO C 271, σ. 5), ἡ Ἐπιτροπή ἀνέλαβε τήν προσπάθεια πραγματοποιήσεως τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν συντελεστῶν μετατροπῆς τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων, πού ἀναφέρεται στήν πρόταση τῆς 1ης Ἀπριλίου 1977, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψη τήν κατ' αὐτόν τόν τρόπο δημιουργηθεῖσα κατάσταση. Ἡ Ἐπιτροπή σέ παράρτημα τῆς ἐκθέσεώς της τοῦ 1978 περί τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἐτησίου ἐπιπέδου τῶν ἀποδοχῶν (Ἔγγρ. τελικό COM(78) 673 τῆς 29ης Νοεμβρίου 1978), ἀπηύθυνε πρός τό Συμβούλιο τήν ἀκόλουθη ἀνακοίνωση, ἡ ὁποία δέν ὑπεβλήθη πρός διαβούλευση στό Κοινοβούλιο οὔτε στό Δικαστήριο οὔτε στήν ἐπιτροπή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως:

«...Τό κείμενο τῶν δύο πρώτων ἐδαφίων τοῦ ἄρθρου 63 ἀντικαθιστᾶται ἀπό τό ἀκόλουθο κείμενο: "Οἱ ἀποδοχές τοῦ ὑπαλλήλου ἐκφράζονται σέ βελγικά φράγκα. Καταβάλλονται στό νόμισμα τῆς χώρας, στήν ὁποία ὁ ὑπάλληλος ἀσκεῖ τά καθήκοντά του. Οἱ ἀποδοχές πού καταβάλλονται σέ νόμισμα διαφορετικό ἀπό τό βελγικό φράγκο ὑπολογίζονται βάσει τῶν τιμῶν συναλλάγματος πού ἐχρησιμοποιήθησαν γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Κοινοτήτων τήν...". Ἡ Ἐπιτροπή ἐπιμένει, ὅπως τό Συμβούλιο, πρίν ἀπό τό τέλος τοῦ ἔτους, υἱοθετήσει τό ἀνωτέρω ἄρθρο, καθώς καί τό ἄρθρο 17 τοῦ παραρτήματος VII, ὅπως διεμορφώθη, μετά τίς ἐργασίες τοῦ Συμβουλίου πού ἔγιναν στό πλαίσιο τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως... (Ὁ)... κανονισμός (ἔπρεπε νά τεθεῖ) ἐν ἰσχύι τήν 1η Ἰανουαρίου 1979... (καί νά τεθεῖ) σέ ἐφαρμογή ἀπό 1ης Ἀπριλίου 1979. Ὅσον ἀφορᾶ, ὅμως, τούς δικαιούχους ἀποζημιώσεων συνταξιούχους, οἱ καθαρές χρηματικές παροχές τῶν ὁποίων ὑφίστανται μείωση λόγω τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος συστήματος, ὁ κανονισμός θά ἔχει ἐφαρμογή ἀπό 1ης Ὀκτωβρίου 1979...»

Τήν 21η Δεκεμβρίου 1978, τό Συμβούλιο ἐξέδωσε τόν κανονισμό 3085/78, τροποποιώντας, ἰδίως σέ σχέση μέ τίς νομισματικές ἰσοτιμίες πού πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν, τόν κανονισμό 259/68 περί καθορισμοῦ τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καί τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Κοινοτήτων, καθώς καί τούς κανονισμούς 2530/72 καί 1543/73 περί ὁρισμένων εἰδικῶν μέτρων (JO L 369, σ. 6). Ὁ κανονισμός αὐτός ἐπαναλαμβάνει τό κείμενο τῆς ἀνακοινώσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 29ης Νοεμβρίου 1978. Καθορίζει τήν 1η Ἰουλίου 1978 ὡς κρίσιμο χρονικό σημεῖο γιά τόν ὑπολογισμό τῶν ἀποδοχῶν πού καταβάλλονται σέ νόμισμα διάφορο τοῦ βελγικοῦ φράγκου ἐπί τῇ βάσει τῶν τιμῶν συναλλάγματος πού ἐχρησιμοποιήθησαν γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Κοινοτήτων καί διευκρινίζει ὅτι ἡ ἡμερομηνία αὐτή τροποποιεῖται κατά τήν ἐτησία ἐξέταση τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀποδοχῶν.

Παραλλήλως πρός τήν ἀναπροσαρμογή τῶν τιμῶν συναλλάγματος, τό Συμβούλιο, μέ τόν κανονισμό 3086/78, τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσαρμογῆς τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς, βάσει τῶν ὁποίων προσαρμόζονται οἱ ἀποδοχές καί οἱ συντάξεις τῶν ὑπαλλήλων καί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων μετά τήν τροποποίηση τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως περί τῶν νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν πού

πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ (JO L 369, σ. 8), ἐτροποποίησε τίς τιμές τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς πού ἀντιστοιχοῦν στούς διαφόρους τόπους διορισμοῦ (γιά τούς ἐν ἐνεργεία ὑπαλλήλους) ἤ διαμονῆς (γιά τούς συνταξιούχους), ὥστε οἱ ἀποδοχές κάθε δικαιούχου πού διαμένει σέ τόπο διάφορο τοῦ Βελγίου ἤ τοῦ Λουξεμβούργου, τίς ὁποῖες ἠδύνατο νά λαμβάνει στό νόμισμα τοῦ τόπου διαμονῆς, νά παραμένουν στό ἴδιο ἐπίπεδο μέ τίς ἀποδοχές πού ἐδικαιοῦτο νά λαμβάνει, στό ἴδιο νόμισμα, ἀπό τό ὄργανο πρίν ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ 3085/78.

2. Πλέον συγκεκριμένα, λόγω τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ κανονισμοῦ 3086/78, τά πρόσωπα πού διαμένουν παραδείγματος χάριν στήν Ἰταλία καί ἔχουν ἐπιλέξει τήν λιρέττα ὡς νόμισμα καταβολῆς τῆς συντάξεώς τους, ἐξακολουθοῦν νά λαμβάνουν τό ἴδιο ὀνομαστικό ποσό σέ λιρέττες βάσει τῶν συνταξιοδοτικῶν δικαιωμάτων τους. Ἀντιθέτως, προκειμένου περί συνταξιούχων πού διαμένουν στήν Ἰταλία καί λαμβάνουν κατόπιν αἰτήσεώς τους τίς παροχές στό «ἰσχυρό» νόμισμα τῆς χώρας καταγωγῆς ἤ τῆς χώρας τῆς ἕδρας τοῦ ὀργάνου, ἡ τροποποίηση τοῦ ἐφαρμοστέου στόν τόπο διαμονῆς συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς (ὁ ὁποῖος, κατά τόν κανονισμό 3086/78, μετεβλήθη ἀπό 146,8 σέ 70,3 — πρβλ. διορθωτικό τεῦχος JO L 77, τῆς 29. 3. 1979, μέ τό ὁποῖο ἀντικατεστάθη ὁ συντελεστής 74,4 πού ἀνεφέρετο στόν κανονισμό 3086/78 μέ τόν συντελεστή 70,3) ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν μείωση τοῦ ὀνομαστικοῦ ποσοῦ τῶν ὀφειλομένων παροχῶν, οἱ ὁποῖες καταβάλλονται στό νόμισμα γιά τό ὁποῖο πρόκειται.

Ὁ προσφεύγων, ὁ ὁποῖος εἶναι πρώην ὑπάλληλος τῆς Ἐπιτροπῆς πού ἐλάμβανε τήν σύνταξή του στήν Ἰταλία, ἔλαβε στίς 19 Ὀκτωβρίου 1979 ἐπιστολή τῆς καθ' ἧς, μέ τήν ὁποία τοῦ ἐγνωστοποιεῖτο ὅτι κατ' ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ 3085/78, ἡ σύνταξή του θά ἐμειώνετο σέ 34 910 βελγικά φράγκα, διότι, ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1979, θά ὑπελογίζετο βάσει τοῦ συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς τῆς χώρας διαμονῆς (74,9) καί τῆς τιμῆς συναλλάγματος πού ἴσχυε τήν 1η Ἰουλίου 1978, ἡ δέ διαφορά ἀπό τήν σύνταξη τοῦ Σεπτεμβρίου 1979 (72 850 FB) θά ἐμειώνετο κατά ἕνα δέκατο μηνιαίως. Ὁ προσφεύγων, στίς 27 Δεκεμβρίου 1979, ὑπέβαλε ἔνσταση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 90 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων κατά τοῦ ἐκκαθαριστικοῦ σημειώματος τῆς συντάξεώς του τοῦ Ὀκτωβρίου 1979. Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔλαβε ἀπόφαση ἐντός τῆς προθεσμίας τῶν τεσσάρων μηνῶν, πού προβλέπεται στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

3. Ἡ παρούσα προσφυγή περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 14 Ἰουλίου 1980.

Ἡ ἔγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικῶς.

Τό Δικαστήριο (πρῶτο τμῆμα), κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Ὁ *προσφεύγων* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά κρίνει ἀνεφάρμοστους τούς κανονισμούς 3085 καί 3086/78 τοῦ Συμβουλίου·

— νά κρίνει ἄκυρες καί χωρίς ἔννομο ἀποτέλεσμα τίς ἀποφάσεις, κατ' ἐφαρμογή τῶν ὁποίων ἐμειώθη ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1979 ἡ ὀφειλομένη στόν προσφεύγοντα μηνιαία σύνταξη·

— νά κρίνει ἄκυρη καί χωρίς ἔννομο ἀποτέλεσμα τήν σιωπηρή ἀπόφαση περί ἀπορρίψεως τῆς ἐνστάσεως τοῦ προσφεύγοντος·

— ἀποφαινόμενο δυνάμει τῆς ἁρμοδιότητός του πλήρους δικαιοδοσίας, νά

ὑποχρεώσει τήν ἀντίδικο νά καταβάλλει στόν προσφεύγοντα ἐντόκως νομίμως ὡς ἀποζημίωση τά ποσά, τά ὁποῖα δέν ἔλαβε ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1979, δηλαδή, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη συμπληρώσεως τοῦ ποσοῦ κατά τήν διάρκεια τῆς δίκης, 200 000 FB·

— νά καταδικάσει τήν ἀντίδικο στά δικαστικά ἔξοδα.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀπορρίψει τήν προσφυγή ὡς ἀβάσιμη·

— νά καταδικάσει τόν προσφεύγοντα στά δικαστικά ἔξοδα.

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

1. Στήν προσφυγή του, ὁ *προσφεύγων* ἰσχυρίζεται ὅτι τό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως ἑνιαίου Συμβουλίου καί ἑνιαίας Ἐπιτροπῆς ὁρίζει ὅτι τό Συμβούλιο ἐκδίδει τόν κανονισμό περί τῆς ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων κατόπιν διαβουλεύσεως μέ τά ἄλλα ἐνδιαφερόμενα ὄργανα καί ὅτι ὡς «ἐνδιαφερόμενα ὄργανα» νοοῦνται τά ὄργανα τά ὁποῖα ἀπασχολοῦν ὑπαλλήλους καί ἄλλο προσωπικό. Ἀπό τό προοίμιο ὅμως τοῦ κανονισμοῦ 3085/78 προκύπτει ὅτι δέν προηγήθη διαβούλευση οὔτε μέ τήν Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή οὔτε μέ τό Ἐλεγκτικό Συνέδριο. Ἐξ ἄλλου, ἡ προηγηθείσα διαβούλευση, ἡ ὁποία ἀνεφέρετο μόνο στήν ἀντικατάσταση τοῦ θελγικοῦ φράγκου μέ τήν ΕΛΜ, ἀντικατάσταση ἡ ὁποία ἐνεφανίσθη ὡς οὐδέτερη ἐνέργεια, δέν ἀφοροῦσε τό σύνολο τῶν διατάξεων τῶν κανονισμῶν 3085 καί 3086/78.

Ὅσον ἀφορᾶ τό Κοινοβούλιο, εἶναι γεγονός ὅτι προηγήθη διαβούλευση μέ τό ἐν λόγω ὄργανο σχετικά μέ διαφορετικό κείμενο, τό ὁποῖο ἐπί πλέον, ὅπως ὑπεστηρίχθη, δέν ἔθιγε τίς ἀποδοχές τῶν ὑπαλλήλων. Γιά νά πεισθεῖ κανείς ἀρκεῖ νά ἀνατρέξει στό προαναφερθέν κείμενο τοῦ ψηφίσματος τῆς 7ης Ἰουλίου 1977, τό ὁποῖο δέν εἶναι κατανοητό παρά μόνο κατά τό μέτρο πού δέν ἀπεκαλύφθησαν στό Κοινοβούλιο οἱ ἐπιπτώσεις τῶν προταθέντων μέτρων.

Ἀπό τό προοίμιο τοῦ κανονισμοῦ 3085/78 προκύπτει ὅτι ἡ πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεβλήθη κατόπιν γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Δεδομένου ὅτι στό ἄρθρο 82 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως δέν προβλέπεται ἡ ἐν λόγω διαβούλευση θά πρέπει, συνεπῶς, νά θεωρηθεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ἐφήρμοσε κατ' ἀναλογία τό ἄρθρο 110 τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ. Κατά συνέπεια, κατ' ἐφαρμογή τοῦ κανόνος «patere legem quam ipse fecisti», ἡ Ἐπιτροπή ὄφειλε ἐπίσης νά προβεῖ σέ διαβούλευση μέ τήν ἐπιτροπή προσωπικοῦ.

Ἡ ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ 3085/78 εἶναι ἀντίθετη πρός τήν ἀρχή τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων. Ἐξ ἄλλου, μέ τήν ριζική τροποποίηση τῶν προβλεπομένων στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ὅρων, ἡ ὁποία ἐπέφερε αἰσθητή μείωση τῶν συντάξεων, ἡ Ἐπιτροπή διετάραξε τό σύστημα τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί μετάβαλε τούς θεμελιώδεις ὅρους, οἱ ὁποῖοι ἐπηρέασαν τόν προσφεύγοντα στήν ἀπόφασή του νά δεχθεῖ τήν ὑπαγωγή του στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Τέλος, ἡ Ἐπιτροπή ἀνέλαβε μέ τόν πλέον ἐπίσημο τρόπο τήν ὑποχρέωση νά ἐπαγρυπνεῖ ὥστε τά μέτρα πού προέτεινε πρός ἀντικατάσταση τοῦ θελγικοῦ φράγκου μέ τήν ΕΛΜ γιά τόν ὑπολογισμό τῶν συντάξεων νά εἶναι αὐστηρῶς «οὐδέτερα» καί νά μή θίξουν, κατά τήν ἔκφραση τοῦ Κοινοβουλίου, τήν πραγματική ἀξία τῶν ποσῶν πού καταβάλλονται στούς ὑπαλλήλους ὡς ἀποδοχές, συντάξεις καί ἀποζημιώσεις.

Ἡ θέση σέ ἰσχύ τῶν ἐπιδίκων διατάξεων ἐνέχει διακρίσεις. Ἡ καθ' ἧς ἀπεφάσισε ἰδίως, ὡς ἐκτελεστικό μέτρο, ὅτι ὁρισμένες μεταφορές θά ἠδύναντο νά πραγματοποιοῦνται γιά πέντε ἔτη βάσει τῶν παλαιῶν διατάξεων. Ὁ προσφεύγων διερωτᾶται, γιατί ἀνάλογα μέτρα, ἄν καί ἐνδεχομένως γιά μεγαλύτερη διάρκεια, δέν ἐφηρμόσθησαν στούς συνταξιούχους, ἡ οἰκονομική καί κοινωνική κατάσταση τῶν ὁποίων δέν εἶναι βεβαίως καλύτερη ἀπό ἐκείνη τῶν ἐν ἐνεργεία ὑπαλλήλων.

Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ Ἐπιτροπή ὄφειλε νά ἐπαγρυπνᾶ ὥστε ἡ ἐφαρμογή τῶν κανονισμῶν πού ἐξέδωσε τό Συμβούλιο νά μή ἐπιφέρει ζημία στούς συνταξιούχους. Ἐκπληρώνοντας τό καθῆκον ἀρωγῆς, ἔκφραση τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ τό ἄρθρο 24 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἔπρεπε νά προβλέψει ἐν προκειμένω, ὡς ἐκτελεστικά μέτρα, μεταβατικές ἀντισταθμιστικές διατάξεις γιά τήν σύνταξη τοῦ προσφεύγοντος ἤ γιά τήν σύνταξη ἐπιζῶντος τῆς συζύγου του.

2. Μέ τό ὑπόμνημα ἀντικρούσεως ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ ὅτι, ὅσον ἀφορᾶ τήν παράλειψη τῶν διαφόρων διαβουλεύσεων, οὔτε ἡ Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή οὔτε τό Ἐλεγκτικό Συνέδριο εἶναι ὄργανα κατά τήν ἔννοια τῶν συνθηκῶν καί ὅτι, κατά συνέπεια, τό Συμβούλιο δέν ἦταν κατά νόμο ὑποχρεωμένο νά ζητήσει τήν γνώμη τους. Ὅπως προβλέπεται καί στό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἡ ἐξομοίωση τῆς Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου μέ ὄργανα τῶν Κοινοτήτων δέν ἰσχύει παρά μόνο γιά τήν «ἐφαρμογή» τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί ὄχι γιά τήν ἔκδοση ἤ τήν «ἀναθεώρησή» του. Ἀφ' ἑτέρου, ὁ κανονισμός 3085/78 συνιστᾶ πράξη, ἡ ὁποία ἐθεσπίσθη βάσει τοῦ ἄρθρου 24 τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως ἑνιαίας Ἐπιτροπῆς καί ἑνιαίου Συμβουλίου καί ὄχι βάσει τοῦ ἄρθρου 110 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Δεδομένου ὅτι ἀποτελεῖ πραγματική ἀναθεώρηση τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ὑπαγομένη μόνον στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, δέν δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς γενική ἐκτελεστική διάταξη τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 110· συνεπῶς, δέν εἶναι ὑποχρεωτική ἡ διπλή διαβούλευση πού προβλέπεται στό ἐν λόγω ἄρθρο.

Ὅσον ἀφορᾶ τόν ἰσχυρισμό περί ἐλλιποῦς διαβουλεύσεως, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἄποψη τοῦ προσφεύγοντος θά εὐσταθοῦσε ἄν, μετά τήν ὑποβολή μιᾶς πρώτης προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶχε ὑποβληθεῖ, πρίν ἀπό κάθε ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου ἐπί τῆς ἐν λόγω προτάσεως, μία ἄλλη πρόταση πράγματι νέα, δηλαδή σχετική μέ ἄλλα θέματα ἤ ἐπιφέρουσα οὐσιαστικές τροποποιήσεις (πρβλ. a contrario ὑπόθεση 41/69, ACF Chemiefarma, Rec. 1970, σ. 662). Παρομοίως, ἡ διαδικασία διαβουλεύσεως πού προβλέπεται στό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως ἑνιαίας Ἐπιτροπῆς καί ἑνιαίου Συμβουλίου δέν χρειάζεται νά ἐπαναλαμβάνεται γιά κάθε μικρότερης σημασίας τροποποίηση. Στήν προκειμένη περίπτωση, ἡ Ἐπιτροπή ἐγνωστοποίησε στό Συμβούλιο μέ ἐπιστολή τῆς 29ης Νοεμβρίου 1978 τήν ἐπιθυμία της νά ἀνασυνταχθεῖ τό ἄρθρο 1 τῆς ἀρχικῆς προτάσεως τοῦ Ἀπριλίου 1977. Προφανῶς, ἄν συγκριθοῦν μέ τό ἀνωτέρω κείμενο, οἱ νέες διατάξεις δέν συνιστοῦν οὐσιαστική τροποποίηση. Προκειμένου εἰδικότερα περί συντάξεων, ἡ βάσει τῆς ΕΛΜ ἀναπροσαρμογή τῶν τιμῶν συναλλάγματος πού πρέπει νά ἐφαρμόζονται ἔχει τά αὐτά ἀποτελέσματα μέ ἐκεῖνα πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ 3085/78. Πράγματι, οἱ τιμές συναλλάγματος πού ἐχρησιμοποιήθησαν γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Κοινοτήτων τήν 1η Ἰουλίου 1978 ἐξηρτῶντο ἀπολύτως ἀπό τήν ἀξία τῶν ὑπό ἐξέταση νομισμάτων (ἀφ' ἑνός βελγικοῦ φράγκου καί ἀφ' ἑτέρου ἄλλων νομισμάτων) σέ σχέση μέ τήν ΕΛΜ κατά τήν ἴδια ἡμερομηνία.

Τό Κοινοβούλιο οὐδαμῶς παρεπλανήθη, ἀλλά ἐνήργησε ἔχοντας πλήρη γνώση τῆς καταστάσεως. Ἦταν τῆς γνώμης ὅτι «ἐνδείκνυται ἡ ἐγκατάλειψη τῶν ἰσοτιμιῶν πού εἰσήχθησαν τό 1965», καί ἔλαβε ὑπ' ὄψη τίς διαβεβαιώσεις πού παρεῖχε ἡ Ἐπιτροπή, κατά τίς ὁποῖες οἱ προτάσεις της «δέν πρόκειται νά θίξουν καθόλου τήν πραγματική ἀξία τῶν ποσῶν πού καταβάλλονται στούς ὑπαλλήλους ὡς ἀποδοχές, συντάξεις καί ἀποζημιώσεις». Ἐξ ἄλλου, ἀπό τήν ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς προϋπολογισμοῦ προκύπτει ὅτι «ὅσον ἀφορᾶ τίς συντάξεις (...) καί ἡ ἐφαρμογή τοῦ συστήματος ΕΛΜ (...) ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν οὐδετερότητα στήν περίπτωση, κατά τήν ὁποία ἡ καταβολή διενεργεῖται στό νόμισμα τῆς χώρας διαμονῆς τοῦ συνταξιούχου. Ἀντιθέτως, ἄν ἡ καταβολή διενεργεῖται σέ νόμισμα διάφορο τῆς χώρας διαμονῆς, τό συμφέρον, πού συνδέεται τώρα ἀναπόσπαστα μέ τήν προβλεπόμενη στό ἄρθρο 45 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἐπιλογή, θά ἐκλείψει».

Τό Δικαστήριο καθόρισε σέ δύο πρόσφατες ἀποφάσεις τήν σημασία τῆς ὑποχρεώσεως διαβουλεύσεως μέ τό Κοινοβούλιο (ὑποθέσεις 138/79 καί 139/79, Roquette καί Maizena, Rec. 1980, σσ. 3333 καί 3393), ἡ ὁποία «συνεπάγεται τήν ἔκφραση γνώμης ἐκ μέρους τοῦ Κοινοβουλίου», ὑπό τήν ἐπιφύλαξη τῶν περιπτώσεων, κατά τίς ὁποῖες τό Κοινοβούλιο λόγω τῆς δικῆς του συμπεριφορᾶς, καί παρ' ὅλες τίς προσπάθειες πού καταβάλλει τό Συμβούλιο, προκειμένου νά ἐπιτύχει προηγουμένως τήν ἔκφραση γνώμης, καθιστᾶ ἀδύνατη τήν διαβούλευση.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν παραβίαση γενικῶν ἀρχῶν, ἡ καθ' ἧς θεωρεῖ ὅτι οἱ ἐπικρίσεις τοῦ προσφεύγοντος στεροῦνται παντελοῦς βάσεως. Ἡ ἄποψη τοῦ προσφεύγοντος περί τῆς ἐννοίας τῶν «κεκτημένων δικαιωμάτων» εἶναι ἀντίθετη πρός τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου (πρβλ. τήν προαναφερθεῖσα ὑπόθεση 28/74 κατά τήν ὁποία «ὁ ὑπάλληλος δύναται ἐν πάση περιπτώσει νά ἐπικαλεσθεῖ ἕνα κεκτημένο δικαίωμα μόνο ἄν τά περιστατικά ἀπό τά ὁποῖα ἐγεννήθη τό ἐν λόγω δικαίωμα ἀνέκυψαν ὑπό ἕνα συγκεκριμένο σύνολο κανονισμῶν τοῦ προσωπικοῦ πού προϋπῆρξαν τῆς τροποποιήσεως πού ἀπεφάσισε ἡ κοινοτική ἀρχή»). Κατά τήν ἔννοια αὐτή ἔκριναν ἐπίσης τά ἐθνικά δικαστήρια καί τό διοικητικό δικαστήριο τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (ὑπόθεση Puvrez, 4. 12. 61, Rec. Clunet 1963, σ. 117). Ἡ ἐν λόγω νομολογία ἀποτελεῖ λογικό ἐπακόλουθο τῆς ἀπόψεως ὅτι ἡ ὑπαλληλική σχέση δέν εἶναι σχέση ἰδιωτικοῦ ἀλλά δημοσίου δικαίου (πρβλ. προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Gand στήν ὑπόθεση 20/68, Pasetti-Bombardella, Rec. 1969, σ. 285), ἄποψη ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν κρατούσα θεωρία (βλέπε καθηγητή P. Well «Ἡ φύση τῆς δημοσιοϋπαλληλικῆς σχέσεως στούς διεθνεῖς ὀργανισμούς, RGDIP 1963, σ. 274). Εἶναι ἐπίσης ἐπακόλουθο τῆς ἀρχῆς τῆς μή ἀναδρομικότητος τῶν διοικητικῶν πράξεων. Τά «πλεονεκτήματα πού νομίμως ἀπέκτησε» ὁ προσφεύγων, προστατεύονται πλήρως, ἐφ' ὅσον πρόκειται γιά τούς εὐνοϊκούς ὅρους καταβολῆς τῆς συντάξεώς του μέχρι τήν 1η Ὀκτωβρίου 1979. Ἀντιθέτως, δέν εἶναι πλέον δυνατό νά γίνεται λόγος γιά «κεκτημένα δικαιώματα» διατηρήσεως τῶν ἰδίων εὐνοϊκῶν ὅρων, ἐφ' ὅσον πρόκειται γιά σύνταξη πού καταβάλλεται μετά τήν τροποποίηση τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

Προκειμένου νά ἀποδειχθεῖ ἡ παραβίαση τῶν οὐσιωδῶν προϋποθέσεων, οἱ ὁποῖες ἦταν δυνατόν νά ἐπηρεάσουν τήν ἀπόφαση τοῦ προσφεύγοντος νά ὑπαχθεῖ στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, πρέπει ἀκόμη νά ἀποδειχθεῖ ποῦ ἐστηρίχθη ὁ προσφεύγων, κατά τήν εἴσοδό του στήν

ὑπηρεσία τό 1958, γιά νά ἀνακαλύψει στό ἰσχύον τότε συνταξιοδοτικό σύστημα τήν ὕπαρξη μιᾶς ἐγγυήσεως ὡς πρός τό ἀμετάβλητο τῶν ὅρων ὑπέρ τῶν ὑπαλλήλων, ἡ ὁποία θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά τούς ἐξασφαλίζει ad aeternum τήν διατήρηση τῶν ὑφισταμένων πρίν ἀπό τήν ἐπικρινομένη τροποποίηση πλεονεκτημάτων. Ἡ «διακύμανση» τῶν νομισμάτων ἀπό τό 1971, συνδυαζομένη μέ τήν διατήρηση τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἰσοτιμιῶν τοῦ ΔΝΤ καί μέ τό δικαίωμα ἐπιλογῆς πού παρέχεται ἀπό τό ἄρθρο 45 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τήν δημιουργία μιᾶς ἀδικαιολόγητης καταστάσεως, ἀπό τήν ὁποία εὐνοήθησαν ὁρισμένοι ὑπάλληλοι, ἐνῶ ἡ «ratio legis» τῆς ἐν λόγω διατάξεως δέν ἦταν οὐδέποτε ἡ ἀπόρροια ἑνός τέτοιου ἀποτελέσματος.

Τό προσωπικό, ὅπως καί τό Κοινοβούλιο, δέν ἦταν δυνατόν νά παραπλανᾶται ὡς πρός τό πρακτικό ἀποτέλεσμα τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν τιμῶν ὅσον ἀφορᾶ τίς συντάξεις. Μία ἐγκύκλιος τῆς διοικήσεως πού διενεμήθη τόν Μάιο τοῦ 1978 ἀνέφερε ὅτι «ἡ προσαρμογή τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς ἐξασφαλίζει τήν οὐδετερότητα τῆς προσαρμογῆς τῶν τιμῶν, ἐξυπακουομένου τοῦ ὅτι γιά τούς συνταξιούχους τό νόμισμα καταβολῆς εἶναι τό νόμισμα τῆς χώρας διαμονῆς ...». Προηγουμένως, μία ἐγκύκλιος τῶν ἐπαγγελματικῶν καί συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων, μέ ἡμερομηνία 23 Φεβρουαρίου 1978, ἀνέφερε: «ἡ σύνταξη πολλῶν συνταξιούχων θά θιγεῖ κατά τρόπο δραματικό. Ἡ Ἐπιτροπή ὀφείλει νά ἐξετάσει μέ τήν ἐπιτροπή τοῦ προσωπικοῦ τά ἐν λόγω προβλήματα κατά περίπτωση, προκειμένου νά ἀποφευχθεῖ ἡ δημιουργία ἀπαραδέκτων καταστάσεων».

Ὡς πρός τήν δῆθεν διάκριση μεταξύ ὑπαλλήλων (ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τίς μεταφορές) καί συνταξιούχων, ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρίζεται ὅτι στήν πραγματικότητα πρόκειται μᾶλλον γιά τήν νομική ἀρχή τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν αὐθαιρέτων διακρίσεων, δηλαδή τῶν διακρίσεων πού στεροῦνται κάθε ἀντικειμενικοῦ κριτηρίου, καί ὄχι γιά τήν ἀρχή τῆς ἰσότητος. Ἐν προκειμένω ὅμως, δέν πρόκειται περί ὁμοίων, ἀλλά οὔτε κάν περί ἀναλόγων καταστάσεων. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4 ἐδάφιο 3 τοῦ κανονισμοῦ 3085/78, τό νέο σύστημα θά εἶχε ἐφαρμογή, ὅσον ἀφορᾶ τίς μειούμενες συντάξεις ἀπό τήν 1η Ὀκτωβρίου 1979, ἐνῶ ἡ οὐσιαστική ἰσχύς τοῦ κανονισμοῦ θά ἤρχετο τήν 1η Ἀπριλίου 1979, ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τίς μεταφορές ποσῶν. Ἐπί πλέον, οἱ συντάξεις θά ἐμειοῦντο προοδευτικῶς. Ὡς πρός τά μεταβατικά μέτρα πού ἐλήφθησαν τότε καί τά ὁποῖα ὑπαινίσσεται ὁ προσφεύγων, ἀναφέρονται στόν τρόπο ὑπολογισμοῦ τῶν τεκμαιρομένων δαπανῶν διατροφῆς, οἱ ὁποῖες καθορίζουν τό δικαίωμα καταβολῆς ἐπιδόματος γιά πρόσωπα ἐξομοιούμενα μέ συντηρούμενα καί, συνεπῶς, δέν ἀφοροῦν οὐδόλως τήν σύγκριση στήν ὁποία ἀναφέρεται.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀντιτίθεται στήν λήψη ἀντισταθμιστικῶν μέτρων, τά ὁποῖα, κατά τόν προσφεύγοντα, στηρίζονται στό γενικό καθῆκον ἀρωγῆς πού ὑπέχει ἡ καθ' ἧς. Ἡ καθ' ἧς ὅμως ἀπέδειξε ὅτι μία τόσο εὐρεία ἄποψη τοῦ καθήκοντος ἀρωγῆς εἶναι ἀντίθετη πρός τόν χαρακτήρα δημοσίου δικαίου τῆς σχέσεως ἐργασίας.

Στό βάθος διαφαίνεται σάν πηγή ἐμπνεύσεως ἡ ἤδη ἀναφερθεῖσα λανθασμένη ἄποψη τῶν «κεκτημένων δικαιωμάτων». Συνεπῶς, δέν δύναται νά γίνει ἐπίκληση τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ὑπ' αὐτή τήν ἔννοια (πρβλ. προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Duthellet de Lamothe ἐπί τῶν ὑποθέσεων 63 ἕως 75/70, Bode καί λοιποί, Rec. 1971, σ. 557) ἡ ὁποία θά ὁδηγοῦσε σέ ἐξουδετέρωση τῆς ἐξουσίας πού παρέχεται στήν ἀρμοδία βάσει τοῦ κανονισμοῦ ἀρχή νά ἐκδίδει πράξεις ἀμέσου ἐφαρμογῆς πού προσαρμόζουν τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως στήν οἰκονομική πραγματικότητα καί τοῦτο, ἔστω καί ἄν ἡ προσαρμογή αὐτή μειώνει ἤ καταργεῖ προηγούμενα πλεονεκτήματα.

3. Στό ὑπόμνημα ἀπαντήσεως, ὁ *προσφεύγων* παρατηρεῖ ὅτι τό κείμενο τοῦ ἄρθρου 24 τῆς συνθήκης συγχωνεύσεως ἀναφέρεται στά «ἐνδιαφερόμενα» ὄργανα καί ὄχι στά ὄργανα πού ἀπαριθμοῦνται στίς συνθῆκες καί αὐτό διότι, ὅταν πρόκειται γιά ἀποφάσεις πού ἀφοροῦν τό προσωπικό, πρέπει νά ζητηθεῖ ἡ γνώμη ὅλων τῶν «ὀργάνων» πού προσλαμβάνουν ὑπαλλήλους· εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἡ διάκριση μεταξύ «ἐφαρμογῆς» τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, γιά τήν ὁποία τά ἐν λόγω δύο ὄργανα λαμβάνονται ὑπ' ὄψη, καί τῆς «τροποποιήσεως» τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως γιά τήν ὁποία δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά δώσουν τήν γνώμη τους, δέν εἶναι 6άσιμη. Ἡ ἐφαρμογή τῆς ἀπόψεως αὐτῆς κατά γράμμα, θά κατέληγε στό νά μή δύνανται τά δύο ὄργανα νά δίδουν τήν γνώμη τους σχετικά μέ τίς τροποποιήσεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἐνῶ θά εἶχαν τήν δυνατότητα αὐτή μέσω τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, στήν ὁποία συμμετέχουν ἐκπρόσωποί τους καί ἐκπρόσωποι τοῦ προσωπικοῦ καί μέ τήν ὁποία πρέπει ἀναγκαίως νά προηγηθεῖ διαβούλευση κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 10 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, πρᾶγμα τό ὁποῖο συνέ6η 6εβαίως ἐν προκειμένω.

Ἐξ ἄλλου, ἄν ὁ κανονισμός τυπικῶς εἶναι πράξη πού ὑπάγεται μόνον στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀληθές ὅτι, ἐφ' ὅσον τό ἄρθρο 110 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως προβλέπει τήν διαβούλευση μέ τήν ἐπιτροπή προσωπικοῦ γιά τήν θέσπιση γενικῶν ἐκτελεστικῶν μέτρων γιά κάθε ὄργανο, θά ἔπρεπε πολύ περισσότερο νά ἰσχύει τό ἴδιο γιά μία πράξη, ὅπως ἡ ἀναθεώρηση τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, πού, κατά κανόνα ἔχει μεγαλύτερη σημασία.

Δέν ἐζητήθη ἡ γνώμη τοῦ Κοινοβουλίου ἐπί τοῦ συνόλου τῶν νέων διατάξεων. Κατ' ἀρχάς, γιά νά ἀποδειχθεῖ ὅτι ὑπάρχει τυπική ταυτότης, ὄχι μόνο μεταξύ τῶν δύο νέων κειμένων τοῦ ἄρθρου 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, θά ἔπρεπε νά ἀποδειχθεῖ ὅτι οἱ συνταξιοῦχοι δέν ὑπέστησαν οὐσιαστικές ἀπώλειες λόγω τῆς τροποποιήσεως τοῦ παλαιοῦ συστήματος καί τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς ΕΛΜ. Θά πρέπει ἐπίσης νά ἀποδειχθεῖ, πρᾶγμα τό ὁποῖο δέν ἔγινε, ὅτι τό αὐτό ἀποτέλεσμα εἶχε ἡ ἀντικατάσταση τῆς ΕΛΜ μέ τό νέο σύστημα μετατροπῆς.

Προκειμένου νά καθορισθεῖ ἄν καί κατά ποῖο μέτρο τό Κοινοβούλιο ἐπληροφορήθη προσηκόντως τίς συνέπειες τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως, πρέπει κατ' ἀρχάς νά ἐξετασθεῖ ἡ ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς προϋπολογισμοῦ ἀπό τήν ὁποία προκύπτει ὅτι ἡ τελευταία, κατά τήν παρουσίαση τῆς πρώτης μεταρρυθμίσεως, ἐσκόπευε κυρίως τήν ἀντικατάσταση τῶν ἰσοτιμιῶν ΔΝΤ μέ τήν ΕΛΜ, ἀλλά δέν εἶχε λάβει ὑπ' ὄψη τίς τροποποιήσεις πού προέκυπταν ἀπό τήν κατάργηση τῆς προβλεπομένης στό ἄρθρο 45 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἐπιλογῆς. Τό Κοινοβούλιο δέν ἔλαβε ποτέ γνώση τοῦ γεγονότος ὅτι γιά τούς συνταξιούχους ἡ διαφορά δέν ἦταν μόνο ὀνομαστική, ἀλλά ὅτι ἡ σύνταξή τους θά ἐμειώνετο κατά ποσοστό μεγαλύτερο τοῦ 50 %. Οἱ δηλώσεις τοῦ Tugendhat, κατά τήν διάρκεια τῶν συζητήσεων, ἦταν ἐξαιρετικῶς σαφεῖς ὡς πρός τήν οὐδετερότητα τῆς πράξεως. Κατά τά λοιπά, ἡ ἐξέταση τοῦ ψηφίσματος μέ τό ὁποῖο ἐδόθη ἡ γνώμη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, δίδει ἐπαρκεῖς ἐξηγήσεις, τόσο γιά τήν 6ούληση τοῦ ὀργάνου ὅσο καί γιά τά στοιχεῖα πού τοῦ παρεσχέθησαν (πρ6λ. τίς αἰτιολογικές σκέψεις τοῦ ἐν λόγω ψηφίσματος).

Ὡς πρός τά πορίσματα τῶν ἀποφάσεων Roquette καί Maïzena, δέν εἶναι δυνατόν νά ὑποβαθμισθοῦν στήν κοινοτοπία κατά τήν ὁποία ἔχει προηγηθεῖ ἡ διαβούλευση μέ τό Κοινοβούλιο, ὅταν αὐτό δίδει μία γνώμη. Ἡ ἑρμηνεία αὐτή παρακάμπτει τό θεμε-

λιῶδες πρόβλημα τοῦ κατά πόσο ὑπῆρξε πράγματι δευτέρα διαβούλευση, καθώς καί τό πρόβλημα τῆς φύσεως καί τῆς ποιότητός της. Ἀκόμα καί ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι δέν ἀπαιτεῖτο δευτέρα διαβούλευση, ἡ πρώτη ἔπρεπε νά θεωρηθεῖ ἐν πάση περιπτώσει ὡς ἀνύπαρκτη, ἐφ' ὅσον τό Κοινοβούλιο ὁδηγήθη στήν διατύπωση ἀπολύτως σαφοῦς ὡς πρός τίς προθέσεις του γνώμης, ἐπί τῇ βάσει ἀνακριβῶν καί ἐν πάση περιπτώσει ἐλλιπῶν στοιχείων.

Ὅσον ἀφορᾶ τά κεκτημένα δικαιώματα, ὁ προσφεύγων παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἄποψη τοῦ διοικητικοῦ δικαστηρίου τοῦ ΔΟΕ στήν ὑπόθεση Lindsey ἐμφανίζει ἐνδιαφέρον, ὅσον ἀφορᾶ τήν γενική ἀρχή τοῦ ἀθίκτου τῶν ἀποδοχῶν. Ἡ ἀπόφαση αὐτή περιορίζει ἀκριβῶς τό δικαίωμα τοῦ ὀργάνου νά θίγει τίς ἀποδοχές τῶν ὑπαλλήλων· εἶναι δυνατόν νά τροποποιήσει τά συστατικά στοιχεῖα τῶν ἀποδοχῶν, ἐφ' ὅσον ὅμως παρέχει στόν ὑπάλληλο τίς αὐτές τουλάχιστον συνολικές ἀποδοχές. Αὐτή ἦταν καί ἡ ἄποψη πού διετύπωσε ὁ Tugendhat στό Κοινοβούλιο στήν σύνοδο τῆς 17. 1. 1980, ὅταν ἐδήλωνε (σέ σχέση μέ τήν ἐκκαθάριση τῆς μισθολογικῆς καταστάσεως) ὅτι «οἱ καθαρές ἀποδοχές κανενός μέλους τοῦ προσωπικοῦ δέν θά μειωθοῦν ἀπό τόν ἕναν μήνα στόν ἄλλο λόγω τῆς προτάσεως πού ὑπεβάλαμε». Μία τόσο ρητή δήλωση ἀνατρέπει τήν ἄποψη πού διετύπωσε ἡ Ἐπιτροπή κατά τήν διεξαχθεῖσα ἐπί τῆς ὑποθέσεως 1253/79 (Battaglia μή δημοσιευθεῖσα ἀκόμη στήν Συλλογή) συνεδρίαση, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ οἰκονομική κρίση ἐπιτρέπει παρέκκλιση ἀπό τήν ἀρχή τοῦ ἀθίκτου τῶν ἀποδοχῶν. Ἐν τούτοις, ἡ ἴδια ἡ Ἐπιτροπή ἤσκησε προσφυγή κατά τοῦ Συμβουλίου, προκειμένου τό Δικαστήριο νά καταδικάσει τήν καθυστέρηση ὡς πρός τήν χρησιμοποίηση τῶν διαδικασιῶν πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 65 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως (ὑπόθεση 59/81, ἐν ἐξελίξει). Σέ περίπτωση πού προεβάλλετο ἡ ἄποψη ὅτι ἡ οἰκονομική κρίση ἐπιβάλλει τήν μείωση τῆς αὐξήσεως ἤ τήν μή αὔξηση τῶν ἀποδοχῶν καί τῶν συντάξεων, μέτρα τοῦ εἴδους αὐτοῦ ἔπρεπε νά ἐφαρμοσθοῦν κατ' ἀρχήν στίς πλέον ὑψηλές ἀποδοχές καί ὄχι στούς συνταξιούχους.

Τά κοινοτικά ὄργανα ἔπρεπε νά ἐφαρμόσουν τήν ἀρχή τῆς σταθερότητος· πράγματι, γιά νά εἶναι δυνατή ἡ πρόσληψη ὑπαλλήλων μέ τά ἀπαιτούμενα προσόντα καί ἰδίως τήν ἀνεξαρτησία καί τήν ἱκανότητα, πρέπει κατ' ἀνάγκη νά παρέχονται οἱ προσήκουσες ἀποδοχές, ἀλλά καί ἡ ἐγγύηση ὅτι οἱ ἀποδοχές αὐτές θά παραμένουν τουλάχιστον σταθερές καί ὅτι δέν δύνανται νά μειωθοῦν παρά μόνο σέ περίπτωση (τελείως ὑποθετική μετά τό 1945) αἰσθητῆς μειώσεως τῶν τιμῶν. Τό Συμβούλιο κατενόησε πλήρως τήν ἀνάγκη σταθερότητος καί στό ἄρθρο 65 παράγραφος 1 προέβλεψε τήν ἐτησία ἐξέταση τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀποδοχῶν, στήν δέ παράγραφο 2 τοῦ ἰδίου ἄρθρου τήν λήψη μέτρων προσαρμογῆς τῶν συντελεστῶν ἐντός ἀνωτάτης προθεσμίας δύο μηνῶν, σέ περίπτωση διακυμάνσεως, σέ ἐθνικό ἐπίπεδο, τοῦ κόστους ζωῆς. Ἀκόμη καί ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι σέ ἕνα κανονιστικό σύστημα, θεωρουμένου ὑπό αὐστηρά ἔννοια, δύναται κανείς νά μή λάβει ὑπ' ὄψη τά κεκτημένα δικαιώματα, ἐν τούτοις ἡ ἄποψη αὐτή, ἡ ὁποία ἀμφισβητεῖται, δέν ἀφορᾶ τίς συντάξεις, ἐφ' ὅσον τά συνταξιοδοτικά δικαιώματα ἀποκτῶνται πρίν ἀπό τήν συνταξιοδότηση τοῦ ὑπαλλήλου. Εἰδικότερα, ὅσον ἀφορᾶ τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τό ἄρθρο 10 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὁρίζει μέ ἀκρίβεια τήν ἡμερομηνία κατά τήν ὁποία ἀποκτᾶται τό συνταξιοδοτικό δικαίωμα ἀρχαιότητος. Ἐν τούτοις, ἐνῶ οἱ ἐπίδικοι κανονισμοί δύ-

νανται νά ἐφαρμοσθοῦν σέ ἕναν συνταξιοῦχο, τά δικαιώματα τοῦ ὁποίου δέν ἔχουν ἀκόμη γεννηθεῖ, δέν συμβαίνει τό ἴδιο στήν περίπτωση τοῦ προσφεύγοντος, τό περιεχόμενο τῶν δικαιωμάτων τοῦ ὁποίου ἔχει καθορισθεῖ ἀπό μακροῦ χρόνου. Συνεπῶς, εἶναι βάσιμος ὁ ἰσχυρισμός ὅτι τά ἴδια τά κοινοτικά ὄργανα, ἐνῶ ἀπορρίπτουν τήν θεωρία τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων, φρονοῦν ὅτι τό δικαίωμα τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς νά τροποποιεῖ μονομερῶς τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἐξ ἄλλου μόνον πρός τό συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, δέν φθάνει μέχρι τοῦ σημείου τῆς μειώσεως τῶν συντάξεων τῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ προσβολή τῶν θεμελιωδῶν ὅρων, οἱ ὁποῖοι ἦταν δυνατόν νά ἐπηρεάσουν τήν ἀπόφαση τοῦ προσφεύγοντος περί ὑπαγωγῆς του στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, σημαίνει ὅτι ἕνας ὑπάλληλος δέν προσλαμβάνεται χωρίς νά λάβει ὑπ' ὄψη τούς ὅρους πού καθορίζει ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί μέ τήν πεποίθηση ὅτι, ἄν καί ὁ κανονισμός αὐτός δύναται νά τροποποιηθεῖ μονομερῶς (ὑπό τήν ἐπιφύλαξη προστασίας τῶν συμφερόντων του μέ κάθε συλλογικό ἤ ἀτομικό μέσο), ἀποκλείεται νά μειωθεῖ ἡ σύνταξή του, ἐκτός τῆς θεωρητικῆς περιπτώσεως τῆς μειώσεως τοῦ κόστους ζωῆς. Δέν πρόκειται γιά τό ἄν ὁ προσφεύγων, κατά τήν εἴσοδό του στήν ὑπηρεσία, ἐπίστευσε ὅτι τό ἄρθρο 82 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τοῦ παρεῖχε ἐγγύηση σέ σχέση μέ τό συνάλλαγμα, ἀλλά γιά τό ἄν ἠδύνατο, τότε καί στήν συνέχεια νά προσδοκεῖ λογικῶς ὅτι ἡ σύνταξή του, λαμβανομένη στό σύνολό της, δέν θά ἐμειώνετο.

Ὡς πρός τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων τῆς καθ' ἧς περί τῆς οὐδετερότητος τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν τιμῶν συναλλάγματος ὅσον ἀφορᾶ τήν πραγματική ἀξία τῶν ἀποδοχῶν, τῶν συντάξεων καί τῶν ἀποζημιώσεων, ὁ προσφεύγων διατείνεται ὅτι καμμία συνέπεια δέν ἠδύνατο νά προκύψει ἀπό τίς διευκρινίσεις πού παρεῖχε ἡ Ἐπιτροπή, ὅσον ἀφορᾶ τήν συμπεριφορά τῆς διοικήσεως μετά τήν διαβούλευση μέ τό Κοινοβούλιο. Ἡ διοικητική ἐγκύκλιος πού διενεμήθη τόν Μάιο τοῦ 1978 καί ἡ ἀποστολή τῶν πλασματικῶν σημειωμάτων ἀποδοχῶν εἶχαν περιορισμένο ἐνδιαφέρον γιά τούς συνταξιούχους, ἐφ' ὅσον δέν ἠδύναντο νά ἀσκήσουν προσφυγή ἐναντίον ἁπλῶν προθέσεων καί ἐπί πλέον διότι ὑπῆρχαν ἀκόμη πιθανότητες τό Συμβούλιο, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εἶχαν γίνει σχετικά διαβήματα, νά μήν δημοσιεύσει τόν κανονισμό 3085/78, ὅπως τελικῶς ἐδημοσιεύθη.

Ὡς πρός τήν παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, ὁ προσφεύγων δέν θεωρεῖ ὅτι ἡ δικαιολόγηση τῆς διακρίσεως δύναται νά συναχθεῖ λογικῶς ἀπό τήν ἀντικειμενική οἰκονομική κατάσταση τῶν δύο κατηγοριῶν ὑπαλλήλων, δηλαδή τῶν συνταξιούχων καί τῶν ἐν ἐνεργείᾳ. Πράγματι, σέ κάθε σύστημα, στό ὁποῖο τά προβλήματα τῶν ἀποδοχῶν καί τῶν συντάξεων ἐπιλύονται ὄχι κατά περίπτωση, ἀλλά βάσει ἀντικειμενικῶν κανόνων πού ἰσχύουν γιά ὅλους ἐκείνους πού εὑρίσκονται στήν ἴδια ἔννομη κατάσταση, μία ὁποιαδήποτε διάταξη τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἤ ἕνα ὁποιοδήποτε ἐκτελεστικό μέτρο δέν δύναται νά εἶναι ἐξαιρετικά εὐνοϊκό γιά τούς μέν καί ἰδιαίτερα δυσμενές γιά τούς δέ.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν λήψη ἀντισταθμιστικῶν μέτρων, ὁ προσφεύγων διατείνεται ὅτι ἡ εὐθύνη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι πρωτογενής καί ὅτι ὑποχρεοῦται νά ἀποκαταστήσει τήν ζημία πού ἐπροξένησε. Πράγματι, οἱ ὑπηρεσίες της ἐπεξεργάσθησαν τήν τροποποίηση πού μέμφεται ὁ προσφεύγων καί πού ὑπεβλήθη ἔπειτα στό Κοινοβούλιο καί τελικῶς στό Συμβούλιο ὡς μέτρο δῆθεν οὐδέτερο, ἐνῶ δέν ἦταν. Οἱ ὑποθέσεις Bode καί λοιποί πού ἀνέφερε ἡ καθ' ἧς, ἀφο-

ροῦσαν τελείως διαφορετική περίπτωση κατά τήν ὁποία οἱ ὑπάλληλοι διεμαρτύροντο γιά τίς συνέπειες τῶν μέτρων πού ἔλαβαν οἱ κυβερνήσεις τους.

4. Στό ὑπόμνημα ἀνταπαντήσεως ἡ *Ἐπιτροπή* τονίζει ὅτι τό ἀντλούμενο ἀπό τήν σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἐπιχείρημα οὐδόλως συνηγορεῖ ὑπέρ τοῦ ἀντιδίκου· δεδομένου ὅτι ἡ Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή καθώς καί τό Ἐλεγκτικό Συνέδριο ἐξομοιώνονται μέ τά ὄργανα τῶν Κοινοτήτων γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ, εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἐκπροσωποῦνται στήν ἀνωτέρω ἐπιτροπή. Γίνεται γενικῶς δεκτό ὅτι ἡ ἀκυρότης λόγω παραβάσεως οὐσιωδῶν τύπων πλήττει τήν παράλειψη ὑποχρεωτικῆς διαβουλεύσεως καί ὄχι τήν παράλειψη προαιρετικῆς διαβουλεύσεως. Ὅσον ἀφορᾶ τήν Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή, τό ἄρθρο 198 τῆς συνθήκης ὁρίζει ὅτι προηγεῖται ὑποχρεωτικῶς διαβούλευση μέ αὐτή στίς προβλεπόμενες ἀπό τήν συνθήκη περιπτώσεις· δέν νοεῖται τό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης συγχωνεύσεως νά ἀποτελεῖ μία ἀπό τίς περιπτώσεις ὑποχρεωτικῆς διαβουλεύσεως, ἐφ' ὅσον τό ἐν λόγω ἄρθρο ἀναφέρεται μόνο στήν γνώμη τῶν ὀργάνων, πράγμα πού δέν δύναται νά σημαίνει παρά «ὄργανα» κατά τήν ἔννοια τῶν συνθηκῶν. Τό ἄρθρο 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως δέν προσδίδει στήν ἐπιτροπή προσωπικοῦ κανέναν συμβουλευτικό ρόλο στό θέμα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ (ὁρίζει ὅτι «δύναται» μόνο νά τῆς ζητηθεῖ ἡ γνώμη «γιά κάθε δυσχέρεια γενικότερης σημασίας σχετικά μέ τήν ἑρμηνεία καί τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως»). Τό γεγονός ὅτι πρέπει νά ζητεῖται ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς προσωπικοῦ γιά τήν θέσπιση τῶν γενικῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως — οἱ ὁποῖες συνιστοῦν δευτερογενεῖς κανόνες — δέν σημαίνει ὅτι αὐτό πρέπει νά συμβαίνει καί ὅταν πρόκειται γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ κανόνα δικαίου ηὐξημένης τυπικῆς δυνάμεως. Ἐξ ἄλλου, τήν γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως δέν ζητεῖ τό Συμβούλιο, ἀλλά ἡ Ἐπιτροπή σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 10 ἐδάφιο 2 τοῦ κανονισμοῦ. Τέλος, οἱ σκέψεις πού ἀφοροῦν τήν σκοπιμότητα διαβουλεύσεως μέ τίς ἐπιτροπές αὐτές, ἐκτός κάθε νομίμου ὑποχρεώσεως, δέν ἐμπίπτουν στό θέμα, στό ὁποῖο ἀναφέρεται ὁ ἰσχυρισμός καί, συνεπῶς, δέν πρέπει νά ἐξετασθοῦν.

Ὡς πρός τήν διαβούλευση μέ τό Κοινοβούλιο πρέπει, κατά τήν Ἐπιτροπή, νά συγκριθοῦν οἱ καταστάσεις πού προκύπτουν, ἀφ' ἑνός, ἀπό τήν πρόταση περί εἰσαγωγῆς τῆς ΕΛΜ καί, ἀφ' ἑτέρου, ἀπό τήν θέση σέ ἰσχύ τοῦ κανονισμοῦ 3085/78. Ἡ σύγκριση μεταξύ τῆς προηγουμένης καταστάσεως καί ἐκείνης πού θά προέκυπτε ἀπό τήν υἱοθέτηση τῆς προτάσεως περί εἰσαγωγῆς τῆς ΕΛΜ στερεῖται ἐνδιαφέροντος ἐν προκειμένω.

Ἡ ἑρμηνεία πού ὁ προσφεύγων δίδει στό ψήφισμα τοῦ Κοινοβουλίου δέν εἶναι καθόλου πειστική, δεδομένου ὅτι ἐπιδιώκει νά ἀποδώσει στό κείμενο μία ἔννοια πού δέν ἔχει, ἀπομονώνοντας ὁρισμένα τμήματα ἀντί νά τό ἐξετάσει στό σύνολό του. Ἡ τετάρτη αἰτιολογική σκέψη τοῦ ψηφίσματος πχ. διευκρινίζει ὅτι τά δικαιώματα τοῦ προσωπικοῦ δέν θά προσβληθοῦν, πράγμα τό ὁποῖο συνέβη ὅσον ἀφορᾶ τούς συνταξιούχους, οἱ ὁποῖοι δέν ἠδύναντο νά ἐπικαλεσθοῦν ἐν προκειμένω προσβολή οἱωνδήποτε κεκτημένων δικαιωμάτων. Ἡ Ἐπιτροπή φρονεῖ ὅτι ὁποιαδήποτε ἑρμηνεία, στηριζομένη στήν γνώμη τοῦ Κοινοβουλίου ἐπί τοῦ κειμένου πού ἐπρόκειτο νά ἀποτελέσει τόν κανονισμό 160/80 τοῦ Συμβουλίου, δέν δύναται νά συμβάλει θετικῶς στήν ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς. Πράγματι, ὁ κανονισμός αὐτός, ὁ ὁποῖος ἐξεδόθη στίς 21 Ἰανουαρίου 1980, ἀφορᾶ τό τελείως διαφορετικό πρόβλημα «τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς μισθολογικῆς καταστάσεως». Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀνάγνωση τῆς

ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς προϋπολογισμοῦ ἐπιτρέπει τήν διαπίστωση ὅτι, ὅσον ἀφορᾶ τίς συντάξεις, ἡ ἀντιμετωπισθείσα τροποποίηση δέν παρεῖχε καμμία ἐγγύηση οἰκονομικῆς οὐδετερότητος, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾶ τίς συντάξεις πού κατεβάλλοντο σέ νόμισμα διάφορο τῆς χώρας διαμονῆς· ἡ ἴδια παρατήρηση δύναται νά γίνει σχετικά μέ τίς δηλώσεις τοῦ Tugendhat. Τέλος, ἐσφαλμένως ὁ προσφεύγων ἰσχυρίζεται ἐκ νέου ὅτι ἡ ἐπελθούσα τροποποίηση καταργεῖ τήν ἐπιλογή πού προβλέπεται στό ἄρθρο 45 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

Ἡ δῆθεν γενική ἀρχή τοῦ δικαίου πού ἀφορᾶ τούς ὑπαλλήλους τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν, δυνάμει τῆς ὁποίας οἱ ἀποδοχές ἤ ἡ σύνταξη ἑνός ὑπαλλήλου δέν δύνανται σέ καμμία περίπτωση νά μειωθοῦν, ἐκτός ἄν μειωθεῖ τό κόστος ζωῆς, δέν δύναται νά ἐφαρμοσθεῖ ἐν προκειμένω, διότι, ὅσον ἀφορᾶ τούς συνταξιούχους, ἡ τροποποίηση ἐπέτρεψε σέ ἐκείνους πού εἶχαν ἐπιλέξει ὡς νόμισμα καταβολῆς τό νόμισμα τοῦ τόπου διαμονῆς, νά λαμβάνουν τό ἴδιο ποσό στό νόμισμα αὐτό μέ τό ποσό πού ἐλάμβαναν πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τῶν κανονισμῶν 3085 καί 3086/78.

Τό Δικαστήριο ἔχει, ἀπορρίψει ρητῶς τήν θεωρία περί κεκτημένων δικαιωμάτων πού ὑπεστήριξε ὁ προσφεύγων. Ὁ κανονιστικός χαρακτήρας τῆς ὑφισταμένης μεταξύ τοῦ ὑπαλλήλου καί τῆς διοικήσεως σχέσεως καί, ἐπομένως, ἡ δυνατότης τῆς τελευταίας νά τροποποιεῖ ὁποτεδήποτε τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἐπεβεβαιώθη προσφάτως ἀπό τόν γενικό εἰσαγγελέα Reischl στίς συνεκδικασθεῖσες ὑποθέσεις 161 καί 162/80 (Carbognani καί Coda Zabetta, Συλλογή 1981, σ. 543).

Ματαίως προσπαθεῖ ὁ προσφεύγων νά ἀνεύρει σέ διάφορα κείμενα τοῦ Συμβουλίου, τῆς Ἐπιτροπῆς ἤ ἀκόμη καί στήν συνθήκη ἐφαρμογή τῆς «ἀρχῆς τῆς σταθερότητος τῶν ἀποδοχῶν». Στό προοίμιο τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τοῦ 1962 δέν ὑφίσταται κανένα στοιχεῖο πού νά ἐνισχύει τίς ἀπόψεις τοῦ προσφεύγοντος· ἐνῶ εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ ἐξασφάλιση ἱκανοποιητικῶν ἀποδοχῶν καί συντάξεως συνιστᾶ μία ἀπό τίς βασικές προϋποθέσεις ἀνεξαρτησίας τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων, ἐξ αὐτοῦ δέν ἕπεται ὅμως ὅτι ἡ ἐν λόγω ἀνεξαρτησία συνεπάγεται κατ' ἀνάγκη τήν παροχή τῆς ἐγγυήσεως ὅτι οἱ ὑπάλληλοι θά ἀπολαύουν ad aeterbum τῶν ἀδικαιολογήτων συναλλαγματικῶν πλεονεκτημάτων. Ἡ ἴδια παρατήρηση ἰσχύει γιά τά ἐπιχειρήματα πού ἀντλεῖ ὁ προσφεύγων ἀπό τό ἄρθρο 65 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Εἶναι ἀδύνατον νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι τά συνταξιοδοτικά δικαιώματα τοῦ προσφεύγοντος «καθορίσθησαν» κατά τήν ἡμερομηνία τῆς συνταξιοδότησεώς του. Τό μόνο κεκτημένο δικαίωμα τοῦ ὑπαλλήλου κατά τήν ἡμερομηνία αὐτή εἶναι τό δικαίωμα πρός σύνταξη, ἡ ὁποία ὑπολογίζεται βάσει τῶν ἰσχυουσῶν κατά τήν ἡμερομηνία αὐτή διατάξεων καί αὐτό γιά τόν μῆνα κατά τόν ὁποῖο συνταξιοδοτεῖται. Ἀντιθέτως, δέν δύναται νά ἔχει κεκτημένο δικαίωμα ὡς πρός τό ἀμετάβλητο τοῦ ποσοῦ γιά τό μέλλον.

Ὡς πρός τήν προσβολή τῶν θεμελιωδῶν ὅρων πού ἦταν δυνατόν νά ἐπηρεάσουν τήν ἀπόφαση τοῦ προσφεύγοντος περί ὑπαγωγῆς του στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος προσελήφθη σέ χρόνο μεγάλης νομισματικῆς σταθερότητος, κατά τόν ὁποῖο ἀφ' ἑνός δέν ὑφίσταντο τά συναλλαγματικά πλεονεκτήματα τῶν ὁποίων ἀπέλαυαν ὁρισμένοι ὑπάλληλοι μετά τό 1971 καί ἀφ' ἑτέρου δέν ἠδύνατο ὁ προσφεύγων οὔτε νά προβλέψει ὅτι θά ἐπήρχοντο οὔτε νά πιστεύσει ὅτι ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἐγγυᾶτο τήν διατήρησή τους.

Τό αἴτημα πού ἀποσκοπεῖ στήν λήψη ἀντισταθμιστικῶν μέτρων ὑπεβλήθη κατ' ἀνάγκη ἐπικουρικῶς καί στηρίζεται, συνεπῶς, στό ὅτι ἡ ἐν λόγω μεταρρύθμιση εἶναι ἀπολύτως νόμιμη. Ὑπ' αὐτές τίς συνθῆκες δέν εἶναι δυνατόν νά προβληθεῖ ἐν προκειμένω ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ὑφίσταται εὐθύνη τῆς Ἐπιτροπῆς.

IV — Προφορική διαδικασία

Οἱ διάδικοι ἀγόρευσαν κατά τήν συνεδρίαση τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 14ης Ἰανουαρίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατέθεσε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 14 Ἰουλίου 1980, ὁ προσφεύγων, συνταξιοῦχος ὑπάλληλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἤσκησε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 91 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων (ἐφ' ἑξῆς: κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως), προσφυγή ἀκυρώσεως τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς περί μειώσεως τῆς μηνιαίας συντάξεώς του ἀπό τόν μῆνα Ὀκτώβριο τοῦ 1979, καθώς καί τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἐνστάσεως πού ὑπέβαλε κατά τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως.

2 Πρός ὑποστήριξη τῆς προσφυγῆς του, ὁ προσφεύγων ἐπικαλεῖται τήν ἔλλειψη νομιμότητος τοῦ κανονισμοῦ 3085/78 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1978 (JO L 369, σ. 6), ὁ ὁποῖος ἐτροποποίησε τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ὅσον ἀφορᾶ τίς νομισματικές ἰσοτιμίες πού πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν, καθώς καί τήν ἔλλειψη νομιμότητος τοῦ κανονισμοῦ 3086/78 τοῦ Συμβουλίου, τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, περί προσαρμογῆς τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς πού ἐφαρμόζονται ἐπί τῶν ἀποδοχῶν καί τῶν συντάξεων τῶν ὑπαλλήλων καί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, κατόπιν τῆς σχετικῆς μέ τίς νομισματικές ἰσοτιμίες πού πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν κατά τήν ἐφαρμογή τοῦ ὡς ἄνω κανονισμοῦ τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως (JO L 369, σ. 8).

3 Ὁ προσφεύγων λαμβάνει σύνταξη βάσει τοῦ ἄρθρου 77 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 45, τρίτο ἐδάφιο τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἠδύνατο νά ἐπιλέξει νά καταβάλλονται οἱ συνταξιοδοτικές παροχές εἴτε στό νόμισμα τῆς χώρας καταγωγῆς του εἴτε στό νόμισμα τῆς χώρας διαμονῆς του εἴτε ἀκόμη στό νόμισμα τῆς ἕδρας τοῦ ὀργάνου στό ὁποῖο ἀνῆκε, πρίν ἀπό τήν συνταξιοδότησή του. Ὁ προσφεύγων, ὁ ὁποῖος ἐγκατεστάθη στήν χώρα καταγωγῆς του, τήν Ἰταλία, ἐπέλεξε νά καταβάλλονται οἱ παροχές στό νόμισμα τῆς χώρας, στήν ὁποία εἶχε προσωρινῶς τήν ἕδρα της ἡ Ἐπιτροπή, δηλαδή σέ βελγικά φράγκα.

4 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 82 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἐπί τῶν συντάξεων ἐφαρμόζεται συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς πού καθορίζεται βάσει τῶν ἄρθρων 64 καί 65, παράγραφος 2, γιά τήν χώρα τῶν Κοινοτήτων, στήν ὁποία ὁ δικαιοῦχος τῆς συντάξεως δηλώνει ὅτι ἔχει κατοικία· οἱ συντάξεις αὐτές καταβάλλονται σύμφωνα μέ τίς προϋποθέσεις πού προβλέπονται στό ἄρθρο 63 περί καταβολῆς τῶν ἀποδοχῶν.

5 Τά ἄρθρα 63 καί 64 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, σύμφωνα μέ τό κείμενο πού ἴσχυε μέχρι τό τέλος τοῦ ἔτους 1978, ὅριζαν: «Οἱ ἀποδοχές τοῦ ὑπαλλήλου ἐκφράζονται σέ βελγικά φράγκα· καταβάλλονται στό νόμισμα τῆς χώρας, στήν ὁποία ὁ ὑπάλληλος ἀσκεῖ τά καθήκοντά του· οἱ ἀποδοχές πού καταβάλλονται σέ νόμισμα διάφορο τοῦ βελγικοῦ φράγκου ὑπολογίζονται βάσει τῶν ἰσοτιμιῶν πού ἔχουν γίνει δεκτές ἀπό τό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο τήν 1η Ἰανουαρίου 1965· οἱ ἀποδοχές τοῦ ὑπαλλήλου πού ἐκφράζονται σέ βελγικά φράγκα ... προσαρμόζονται βάσει ἑνός συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς ἀνωτέρου, κατωτέρου ἤ ἴσου πρός τό 100 %, ἀναλόγως μέ τίς συνθῆκες διαβιώσεως στούς διαφόρους τόπους διορισμοῦ· ὁ συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς πού ἐφαρμόζεται στίς ἀποδοχές τῶν ὑπαλλήλων πού διορίζονται στίς προσωρινές ἕδρες τῶν Κοινοτήτων εἶναι τήν 1η Ἰανουαρίου 1962 ἴσος πρός 100 %.

6 Ἀπό τό 1971, τά νομίσματα ὁρισμένων Κρατῶν μελῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων ἡ ἰταλική λιρέτα, ὑπετιμήθησαν προοδευτικῶς σέ σημαντικό βαθμό σέ σχέση μέ τήν ἀξία πού εἶχαν τό 1965. Ἀρχικῶς, μέχρι τό 1978, τό Συμβούλιο δέν ἐτροποποίησε τίς τιμές συναλλάγματος πού καθορίζονται στό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως· ἐν τούτοις, προκειμένου νά διατηρήσει τήν ἀγοραστική δύναμη τῶν συντάξεων πού κατεβάλλοντο σέ ὑποτιμημένο νόμισμα, ηὔξησε τούς συντελεστές ἀναπροσαρμογῆς, πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 64 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, γιά τίς χῶρες, τό νόμισμα τῶν ὁποίων εἶχε ὑποτιμηθεῖ.

7 Κατά συνέπεια, στήν περίπτωση τῶν συνταξιούχων πού διέμεναν στήν Ἰταλία καί ἐπέλεξαν νά καταβάλλονται οἱ παροχές σέ ἰταλικές λιρέτες, ἡ μείωση τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν ὑπολογιζομένων βάσει τῶν παλαιῶν ἰσοτιμιῶν ποσῶν ἀντεσταθμίζετο ἀπό τήν αὔξηση τοῦ ἐφαρμοστέου γιά τήν Ἰταλία συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς. Ἐν τούτοις, στίς συντάξεις πού ἐχορηγοῦντο στούς συνταξιούχους, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ὁ προσφεύγων, εἶχαν ἐπιλέξει νά καταβάλλονται οἱ παροχές σέ βελγικά φράγκα, τό ποσό τῶν ὁποίων ἠδύνατο νά μετατρέπεται σέ ἰταλικές λιρέτες μέ τήν ἡμερήσια τιμή συναλλάγματος καί οἱ ὁποῖοι, συνεπῶς, δέν ἐξετίθεντο σέ παρόμοιο κίνδυνο μειώσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως, ἐφηρμόσθη ὁ ἴδιος ηὐξημένος συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς, δεδομένου ὅτι ὁ τελευταῖος ἔτυχε γενικῆς ἐφαρμογῆς.

8 Κατ' αὐτόν τόν τρόπο, τά ποσά πού κατεβάλλοντο πράγματι στούς συνταξιούχους πού διέμεναν στήν Ἰταλία, ἀλλά εἶχαν ἐπιλέξει νά καταβάλλονται οἱ παροχές σέ βελγικά φράγκα, ηὐξήθησαν προοδευτικῶς, μεταξύ τοῦ 1971 καί τοῦ 1978, ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι ἐφηρμόσθη σ' αὐτά ὁ ηὐξημένος συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς, τελικῶς δέ τά ποσά αὐτά ἦταν πολύ ὑψηλότερα ἀπό ἐκεῖνα πού κατεβάλλοντο στούς συνταξιούχους πού διέμεναν στήν Ἰταλία καί εἶχαν ἐπιλέξει τήν καταβολή σέ ἰταλικές λιρέτες.

9 Μέ τόν κανονισμό 3085/78 ἐτερματίσθη ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἀνωτέρω συστήματος, δεδομένου ὅτι οἱ παλαιές ἰσοτιμίες ἀντικατεστάθησαν ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν ἀναπροσαρμοζομένων τιμῶν συναλλάγματος. Συγχρόνως, ὁ κανονισμός 3086/78 ἐπανέφερε τούς συντελεστές ἀναπροσαρμογῆς στήν ἀρχική λειτουργία τους, ἡ ὁποία συνίστατο στήν ἄμβλυνση τῶν διαφορῶν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως σέ σχέση μέ ἐκεῖνες πού ὑφίστανται στίς χῶρες πού ἔχουν προσωρινῶς τήν ἕδρα τους οἱ Κοινότητες. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἐφαρμοστέος στήν Ἰταλία συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς ἐμειώθη αἰσθητῶς.

10 Οἱ κανονισμοί 3085/78 καί 3086/78 εἶχαν ἐφαρμογή ἀπό τήν 1η Ἀπριλίου 1979. Πάντως, τό ἄρθρο 4 ἐδάφιο 3 τοῦ κανονισμοῦ 3085/78 ὁρίζει:

«Ἐν τούτοις, γιά τίς συντάξεις καί τίς ἀποζημιώσεις, τά καθαρά ποσά τῶν ὁποίων ὑφίστανται μείωση σέ σχέση μέ τό ποσό πού προκύπτει ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ τωρινοῦ συστήματος, ὁ παρών κανονισμός θά ἐφαρμόζεται μόνον ἀπό τήν 1η Ὀκτωβρίου 1979. Μετά τήν ἀνωτέρω ἡμερομηνία, ἡ διαφορά μεταξύ τῶν καθαρῶν ποσῶν, ὅπως αὐτά προκύπτουν ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ παρόντος κανονισμοῦ, καί τῶν ποσῶν πού εἰσεπράχθησαν γιά τόν μήνα Σεπτέμβριο 1979, θά μειώνεται κατά ἕνα δέκατο μηνιαίως.»

11 Στίς 19 Ὀκτωβρίου 1979, ἡ Ἐπιτροπή ἐγνώρισε στόν προσφεύγοντα ὅτι τό νέο σύστημα θά ἐφηρμόζετο ἐπί τῆς συντάξεώς του ἀπό τήν 1η Ὀκτωβρίου 1979. Τό καθαρό ποσό τῆς παροχῆς, ἀνερχόμενο σέ 72 850 FB τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1979, θά ἐμειώνετο σέ 34 910 FB· ἐν τούτοις, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθου 4 ἐδάφιο 3 τοῦ προαναφερθέντος κανονισμοῦ 3085/78, ἡ μείωση θά ἐπήρχετο κατά ἕνα δέκατο μηνιαίως ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1979 ἕως τόν Ἰούλιο τοῦ 1980.

12 Δεδομένου ὅτι δέν ἐδόθη ἀπάντηση στήν ὑποβληθεῖσα στίς 27 Δεκεμβρίου 1979 ἔνσταση κατά τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ἐντός τῆς προβλεπομένης ἀπό τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως προθεσμίας τῶν τεσσάρων μηνῶν, ὁ προσφεύγων ἤσκησε τήν παροῦσα προσφυγή.

13 Πρός θεμελίωση τῆς προσφυγῆς του ὁ προσφεύγων προβάλλει τούς ἀκόλουθους ἰσχυρισμούς, οἱ ὁποῖοι στηρίζονται στήν παραβίαση οὐσιωδῶν τύπων:

1) Ἀπό τό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης τῆς 24ης Ἀπριλίου περί ἱδρύσεως ἑνιαίου Συμβουλίου καί ἑνιαίας Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων προκύπτει ὅτι ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Κοινοτήτων δέν δύναται νά θεσπισθεῖ ἐγκύρως, παρά μόνον ἀφοῦ προηγηθεῖ διαβούλευση τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργάνων. Ἡ Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή καί τό Ἐλεγκτικό Συνέδριο εἶναι ὄργανα κατά τήν ἔννοια τῆς ἐν λόγω διατάξεως, ὁ δέ κανονισμός 3085/78 ἐξεδόθη χωρίς νά προηγηθεῖ ἡ ἀπαιτουμένη διαβούλευση.

2) Προηγήθη διαβούλευση μέ τό Εὐρωπαϊκό Κοινοβούλιο ἐπί προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία διέφερε αἰσθητῶς τοῦ κειμένου τῶν κανονισμῶν, πού ἐθεσπίσθη ἀπό τό Συμβούλιο, οὕτως ὥστε νά μή ἔχει προηγηθεῖ κατ' οὐσίαν διαβούλευση ἐπί τοῦ κειμένου πού υἱοθέτησε τό Συμβούλιο.

14 Παρόμοιους ἰσχυρισμούς, ἐν ἀναφορᾶ πρός τούς κανονισμούς 3085/78 καί 3086/78, ἐξέτασε τό Δικαστήριο (πρῶτο τμῆμα) στό πλαίσιο ὁρισμένων διαφορῶν ὡς πρός τό δικαίωμα τῶν ὑπαλλήλων νά προβαίνουν σέ μεταφορές ποσῶν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἰδίως στήν ἀπόφαση τῆς 4ης Φεβρουαρίου 1982 ἐπί τῆς ὑποθέσεως Battaglia 1253/79 (μή δημοσιευθεῖσα ἀκόμη στήν Συλλογή). Γιά τούς λόγους πού ἔχουν ἤδη ἀναφερθεῖ στήν ἀνωτέρω ἀπόφαση, οἱ ἰσχυρισμοί τοῦ προσφεύγοντος δέν εἶναι βάσιμοι.

15 Ὅσον ἀφορᾶ τά ἀποτελέσματα τῶν κανονισμῶν, ὁ προσφεύγων ἰσχυρίζεται κατ' ἀρχάς ὅτι οἱ ἐπίδικοι κανονισμοί, καθώς καί ἡ ληφθεῖσα σέ ἐκτέλεσή τους προσβαλλομένη ἀπόφαση, δέν δύνανται νά τόν στερήσουν ἀπό ἕνα καθορισμένου περιεχομένου συνταξιοδοτικό δικαίωμα, τό ὁποῖο ἐγεννήθη κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 77 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Σύμφωνα μέ θεμελιώδη ἀρχή τοῦ δικαίου, νομοθετικά μέτρα δέν δύνανται νά στερήσουν ἕνα ἄτομο ἀπό κεκτημένα δικαιώματα. Νομοθετικά μέτρα, τά ὁποῖα ἔχουν ἀναδρομικό ἀποτέλεσμα, καί ἀφαιροῦν ἔτσι ἤδη κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, παραβιάζουν τήν ἐν λόγω γενική ἀρχή τοῦ δικαίου καί εἶναι ἀντίθετα πρός τήν πρακτική τῶν Κρατῶν μελῶν, ὅσον ἀφορᾶ τό συνταξιοδοτικό σύστημα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

16 Συναφῶς πρός τά ἀνωτέρω πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως διακρίνουν σαφῶς μεταξύ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ «συνταξιοδοτικοῦ δικαιώματος», θέμα πού ὑπάγεται στό κεφάλαιο 2 τοῦ παραρτήματος, καί τῆς «καταβολῆς τῶν παροχῶν»

πού διέπεται ἀπό τά ἄρθρα 45 καί 46 τοῦ παραρτήματος. Τά ἐπιχειρήματα πού προβάλλει ὁ προσφεύγων ἐκκινοῦν ἀπό τήν ἄποψη ὅτι ἐμειώθη τό κατά τήν ἔννοια τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως «συνταξιοδοτικό του δικαίωμα».

17 Οἱ ἐπελθοῦσες ὅμως μεταβολές τῶν ποσῶν πού πράγματι κατεβάλλοντο στόν προσφεύγοντα, προέκυψαν ἀπό τήν διαφοροποίηση τῶν τιμῶν συναλλάγματος καί τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς. Οἱ μεταβολές αὐτές, ἄν καί ἐπηρέασαν τήν καταβολή τῶν παροχῶν κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 45 καί 46 τοῦ παραρτήματος VIII, δέν προσέβαλαν, πάντως, τό συνταξιοδοτικό δικαίωμα τοῦ προσφεύγοντος, ὅπως ἐγεννήθη τό δικαίωμα αὐτό κατ' ἐφαρμογή τοῦ κεφαλαίου 2 τοῦ παραρτήματος VIII καί ἐξακολουθεῖ νά χρησιμεύει ὡς βάση ὑπολογισμοῦ τῶν πράγματι καταβαλλομένων παροχῶν.

18 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι ὁ ἐν λόγω ἰσχυρισμός δέν εἶναι οὐσιώδης καί ὅτι, συνεπῶς, δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐξετασθεῖ.

19 Περαιτέρω, ὁ προσφεύγων ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐπικρινομένων διατάξεων ἐνέχει διακρίσεις. Ἡ Ἐπιτροπή ἐξέδωσε ὁρισμένες διοικητικές διατάξεις γιά χρονικό διάστημα πέντε ἐτῶν ὑπέρ ὁρισμένων δικαιούχων παροχῶν γιά πρόσωπα ἐξομοιούμενα πρός συντηρούμενα, ὄφειλε δέ νά λάβει παρόμοια ἀπόφαση καί γιά τούς συνταξιούχους, ὅπως ὁ προσφεύγων.

20 Ἐν προκειμένω, πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι ἡ διάκριση, ὑπό τήν νομική της ἔννοια, συνίσταται στήν ὁμοία μεταχείριση διαφορετικῶν καταστάσεων ἤ στήν διαφορετική μεταχείριση ὁμοίων καταστάσεων. Ἡ μεταχείριση τῶν προσώπων πού ἐξομοιοῦνται πρός συντηρούμενα πρόσωπα δέν ἀφορᾶ οὐδόλως τήν κατάσταση τοῦ προσφεύγοντος καί, κατά συνέπεια, τό ἐπιχείρημα αὐτό πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

21 Τέλος, ὁ προσφεύγων διατείνεται ὅτι ἡ μείωση τῶν καταβαλλομένων κατ' ἐφαρμογή τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78 συνταξιοδοτικῶν παροχῶν παραβιάζει ὁρισμένες γενικές ἀρχές τοῦ δικαίου, οἱ ὁποῖες προστατεύονται ἀπό τό κοινοτικό δίκαιο. Ἰσχυρίζεται, σχετικῶς, ὅτι ἐδικαιοῦτο νά προσδοκᾶ τήν συνεχή καταβολή τῶν παροχῶν πού τοῦ εἶχαν χορηγηθεῖ καί τό ὕψος τῶν ὁποίων ἦταν καθοριστικό γιά τήν ἐπιλογή τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο θά ἔζη ὡς συνταξιοῦχος.

22 Ὁ ἰσχυρισμός αὐτός πρέπει νά ληφθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι προβάλλεται ἡ παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς προστασίας τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης, τήν ὁποία τό προσωπικό τῶν Κοινοτήτων δύναται νά ἔχει ὡς πρός τήν τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀναλαμβάνουν τά ὄργανα.

23 Ἡ Ἐπιτροπή ὑπεστήριξε τήν νομιμότητα τοῦ καθορισμοῦ τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς στόν κανονισμό 3086/78, ἐπικαλούμενη δύο ἐπιχειρήματα. Ἀφ' ἑνός, ἡ διατήρηση τοῦ παλαιοῦ συστήματος θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά διαιωνισθεῖ ἀδικαιολογήτως μία ἀνισότης καθιερωμένη προοδευτικῶς ἐμφανέστερη, μεταξύ δύο κατηγοριῶν συνταξιούχων, ἀναλόγως τῆς ἐπιλογῆς πού θά ἔκαναν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 45 τοῦ παραρτήματος VIII, νά πληρώνονται σέ βελγικά φράγκα ἤ στό νόμισμα τῆς χώρας διαμονῆς του. Ἀφ' ἑτέρου, τό νέο σύστημα, ὅπως ἀπορρέει ἰδίως ἀπό τούς κανονισμούς 3085/78 καί 3086/78, ἔχει μᾶλλον ὡς ἀποτέλεσμα νά ἐπαναφέρει τούς συντελεστές ἀναπροσαρμογῆς στήν λειτουργία πού ἐξεπλήρουν βάσει τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, παρά νά τούς χρησιμοποιήσει πρός ἀντιστάθμιση τῶν νομισματικῶν διακυμάνσεων.

24 Πρέπει νά παρατηρηθεῖ ὅτι τό νέο σύστημα εἰσήχθη προκειμένου νά ἐξομαλυνθεῖ μία κατάσταση, ἡ ὁποία εἶχε ἐπιδεινωθεῖ λόγω τῶν νομισματικῶν διακυμάνσεων καί τῆς παρατεινομένης ἐφαρμογῆς προσωρινῶν μέτρων πρός ἀντιμετώπιση τῶν διακυμάνσεων αὐτῶν. Ταυτοχρόνως, κατέστη δυνατό νά ἐπανέλθουν οἱ διάφορες κατηγορίες συνταξιούχων πού διέμεναν σέ χῶρες μέ ἀδύνατο νόμισμα σέ μία κατάσταση, ὑπό τήν ὁποία διεσφαλίζετο ἡ ἴση μεταχείριση.

25 Δεδομένου ὅτι κανένα ἀπό τά ὄργανα τῆς Κοινότητος δέν ἀνέλαβε τήν ὑποχρέωση νά διατηρήσει μία εὐνοϊκή γιά συγκεκριμένη κατηγορία συνταξιούχων κατάσταση, ἡ ὁποία προέκυπτε ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν ἐν λόγω προσωρινῶν μέτρων, ὁ ἰσχυρισμός τοῦ προσφεύγοντος πρέπει νά ἀπορριφθεῖ, καθ' ὅσον ἀναφέρεται στήν εἰσαγωγή τοῦ νέου συστήματος αὐτοῦ καθαυτοῦ.

26 Ὅσον ἀφορᾶ τίς λεπτομέρειες ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγω εἰσαγωγῆς, πρέπει νά ἐπισημανθεῖ ὅτι ἡ προοδευτική αὔξηση τῶν παροχῶν πού ὀφείλονται στήν κατηγορία τῶν συνταξιούχων, στήν ὁποία ἐμπίπτει ὁ προσφεύγων, ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν διαταγμῶν τοῦ Συμβουλίου νά τροποποιήσει τίς σχετικές μέ τίς τιμές συναλλάγματος διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀνωτέρω αὔξηση ἐπῆλθε σέ χρονικό διάστημα περίπου ἑπτά ἐτῶν, τό Συμβούλιο ἐν τούτοις ἀπεφάσισε, θεσπίζοντας τό ἄρθρο 4 ἐδάφιο 3 τοῦ κανονισμοῦ

3085/78, νά ὑποστοῦν οἱ συνταξιοῦχοι τήν ἀπώλεια τῆς ἐν λόγω αὐξήσεως μετά ἀπό σχετικῶς βραχεία μεταβατική περίοδο, δεδομένου ὅτι ἐφηρμόσθη ἀπό τήν 1η Ὀκτωβρίου 1979, δηλαδή ἕξη μῆνες μετά τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78, ἕνα σύστημα μηνιαίων μειώσεων, τό ὁποῖο ἐκλιμακώνετο σέ χρονικό διάστημα δέκα μηνῶν.

27 Πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι ἡ ἐπιδείνωση τῆς καταστάσεως, ὅπως ἐξεδηλώθη πρίν ἀπό τή ἔκδοση τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78, δέν ἠδύνατο μέ κανέναν τρόπο νά ἀποδοθεῖ στήν συμπεριφορά τῶν συνταξιούχων· ἡ ἐν λόγω παρατεινομένη προοδευτική ἐπιδείνωση ὀφείλετο στήν ἀπραξία τοῦ Συμβουλίου, τό ὁποῖο δέν ἀναπροσήρμοσε τίς τιμές συναλλάγματος, οἱ ὁποῖες δέν εἶχαν πλέον καμμία σχέση μέ τήν οἰκονομική πραγματικότητα.

28 Ἂν ἡ ἐν λόγω ἀπραξία τοῦ Συμβουλίου δύναται κατά κάποιον τρόπο νά ἐξηγηθεῖ, δέν εἶναι δυνατόν νά μή ληφθεῖ ἐξ ἴσου ὑπ' ὄψη τό γεγονός ὅτι οἱ συνταξιοῦχοι πού εὐνοοῦντο ἀπό τήν ἀπραξία αὐτή ἠδύναντο νά ἀναμένουν ὅτι τό Συμβούλιο θά λάβει ὑπ' ὄψη τήν κατάσταση, στήν ὁποία τούς ἔφερε ἡ παρατεινομένη ἐφαρμογή τοῦ προσωρινοῦ συστήματος. Αὐτό εἶναι ἀληθές ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τίς συντάξεις, οἱ ὁποῖες προορίζονται νά διασφαλίσουν ἕνα ἱκανοποιητικό ἐπίπεδο διαβιώσεως στούς ὑπαλλήλους πού ἔχουν ἀποχωρήσει ἀπό τήν ὑπηρεσία τῶν Κοινοτήτων.

29 Ἑπομένως, τό Συμβούλιο δέν ἠδύνατο, χωρίς νά παραβιάσει τήν δικαιολογημένη ἐμπιστοσύνη τῶν συνταξιούχων, νά καθορίσει μετά ἀπό χρονικό διάστημα ἀπραξίας περισσοτέρων ἐτῶν, μία μεταβατική περίοδο γιά τήν προοδευτική μείωση τῶν καταβαλλομένων ποσῶν, ἡ ὁποία νά καλύπτει μόλις διάστημα δέκα μηνῶν. Γιά τήν ἐν λόγω πράξη θά ἔπρεπε νά προβλεφθεῖ τουλάχιστον τό διπλό χρονικό διάστημα.

30 Συνεπῶς, ὁ λόγος πού στηρίζεται στήν παραβίαση τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης εἶναι βάσιμος, καθ' ὅσον ἀναφέρεται στήν διάρκεια τοῦ μεταβατικοῦ συστήματος πού καθόρισε τό ἄρθρο 4 ἐδάφιο 3 τοῦ κανονισμοῦ 3085/78.

31 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι ἐλλείψει συννόμου μεταβατικοῦ συστήματος, ἡ Ἐπιτροπή δέν εἶχε τήν ἐξουσία νά προβεῖ σέ ἐφαρμογή τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78 ἐπί τοῦ προσφεύγοντος καί ὅτι, ὡς ἐκ τούτου, συντρέχει λόγος ἀκυρώσεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως.

32 Ἐναπόκειται στά ἁρμόδια ὄργανα νά λάβουν τά ἀναγκαῖα μέτρα πρός θεραπεία τῆς διαπιστωθείσης παρανομίας καί πρός καθορισμό, ἰδίως, μέ ἀναδρομική ἰσχύ, τοῦ προσήκοντος μεταβατικοῦ συστήματος.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

33 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 69 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, τό Δικαστήριο δύναται νά συμψηφίσει τά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Ἀκυρώνει τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς περί μειώσεως τῆς συντάξεως τοῦ προσφεύγοντος, ἡ ὁποία ἐλήφθη κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ κανονισμοῦ 3085/78 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1978 (JO L 369, σ. 6) καί ἐγνωστοποιήθη στόν προσφεύγοντα μέ ὑπόμνημα τῆς 19ης Ὀκτωβρίου 1979.

2) Κάθε διάδικος φέρει τά δικαστικά του ἔξοδα.

Bosco O'Keeffe Koopmans

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 11 Μαρτίου 1982.

Κατ' ἐντολή τοῦ γραμματέως
H. A. Rühl
Κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

Ὁ πρόεδρος τοῦ πρώτου τμήματος
G. Bosco

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ FRANCESCO CAPOTORTI

(6λ. ὑπόθεση 127/80, σ. 886)